

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
STEL A 2020

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur

200 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende interpretasies mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

VRAAG 1 VOORRAADBEHEER EN BTW**[27 minute]****Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande WEN BPK.****DEEL A**

Bestudeer die inligting aangaande Wen Bpk. en beantwoord dan die volgende vrae:

- 1.1 Bereken die koste van een boks medaljes op 30 Junie 2020 deur die geweege gemiddelde-metode te gebruik.

$$\frac{2\,034 + 15\,190 - 470/395}{5 + 34 - 1}$$

Of $250 + 1\,700 - 50$ (medaljes)

= R440.89

- 1.2 Voltooi die handelstaat vir medaljes op 30 Junie 2020.

Verkope (27 × 50 × 30)	40 500
Koste van verkope Of (5 + 34 – 1 – 7) × 440.89	(13 667.77)
Beginvoorraad	2 034
+ Aankope (15 190 – 470/395)	14 720
– Eindvoorraad (440.89 sien 1.1 × 7)	(3 086.23)
Bruto wins	26 832.23

- 1.3 Bereken die randwaarde van die eindvoorraad trofees.

$$550 + 1\,420 - 92 - 650 = 1\,228 \text{ eenhede voorhande}$$

$$(700 - 42) 658 \times R300 = 197\,400$$

$$100 \times R800 = 80\,000$$

$$470 \times R400 = \underline{188\,000}$$

$$465\,400$$

DEEL B BTW WORD BEREKEN TEEN 15%**1.4 Verwys na die BTW-transaksies 1–5 in die Inligtingsboekie.
Transaksie 1 is korrek gedoen. Voltooi transaksies 2–5.**

Bereken die toepaslike BTW-bedrag per transaksie en dui dan duidelik aan of dit die beginsaldo wat gegee word, sal verhoog of verlaag.

#	BTW-bedrag	Verhoog of verlaag
	Beginsaldo	33 050 (dt.)
1	9 900	verlaag
2	$75\,900 \times 10 / 90 \times 15 / 115 = 1\,100$	verlaag
3a	270	verhoog
3b	54	verlaag
4	180	verhoog
5	90	verlaag

1.5 Jacorine het onlangs gehoor dat Begin tot Einde Bpk. in aanmerking kom om die ontvangsgebaseerde metode te gebruik om BTW aan SAID oor te betaal. Sal jy voorstel dat sy hierdie verandering maak en watter impak kan dit op Begin tot Einde Bpk. hê?

Ja, vanweë die aard van haar onderneming (90% van verkope is op rekening en debiteure neem 60 dae om te betaal) sal dit kontantvloei dramaties verbeter, aangesien BTW eers aan SAID betaal sal moet word wanneer geld ontvang is. Makliker om te bereken en aan te teken.
Kan beter onderskei tussen ontvangstes en betalings.
Of, Nee dit neem baie tyd in beslag om terug te gaan na die oorspronklike faktuur.

1.6 Na 90 dae hef Begin tot Einde Bpk. 12% rente op enige bedrae van debiteure wat nog uitstaande is. Verduidelik of BTW op die rente-inkomste deur die onderneming in berekening gebring sal word. Gee 'n rede vir jou antwoord.

Nee, rente-inkomste is vrygestel van BTW.
Rente voeg nie waarde toe nie.
Finansiële koste.

VRAAG 2 FINANSIËLE STATE**[33 minute]****Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande STAP SENTRAAL BPK.****Alle berekeninge moet getoon word, aangesien punte gedeeltelik daarvoor toegeken sal word.** Die getal reëls verteenwoordig nie die getal inskrywings wat nodig is nie.

- 2.1 Voltooi die uittreksel uit die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar eindigende 30 Junie 2020.

STAP SENTRAAL BPK.**Uittreksel uit Staat van Omvattende Inkomste vir jaar eindigende 30 Junie 2020**

Ander bedryfsinkomste	116 310
Huurinkomste (133 200 – 18 400)	114 800
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering	1 510
Bruto bedryfsinkomste	310 335
Bedryfsuitgawes	(128 975)
Direkteursgelde (87 939 +15 222)	103 161
Reklame- en bemarkingsuitgawes (12 400 – 3 450)	8 950
Korting toegestaan (1 174 – 178)	996
Skenkings (4 500 × 100 / 60)	7 500
Handelsvoorraadtekort	1 078
Waardevermindering	7 290
Bedryfswins voor rente	181 360

Berekeninge moet in die blokke hieronder of in die staat van omvattende inkomste getoon word om gedeeltelik punte te verdien.

Huurinkomste	Waardevermindering op toerusting
$133\,200 + (550 \times 6) / 14 = 9\,750$ $9\,750 - 550 = 9\,200$ Nuwe huurgeld van 1 = 9 200 $2 \times 9\,200 = R18\,400$ $133\,200 - 18\,400 = 114\,800$	Nuut: $18\,000 \times 10\% \times 9 / 12$ $= 1\,350$ Oud: $111\,000 - 51\,600 = 59\,400 \times 10\%$ $= 5\,940$ Totale waardevermindering = 7 290
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering	Handelsvoorraadtekort/-surplus
$169\,000 \times 3\% = 5\,070$ $6\,580 - 5\,070 = 1\,510$	$47\,500 - 7\,500 - 38\,922$ $= 1\,078$

- 2.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die finansiële state soos dit op 30 Junie 2020 sou verskyn het. Alle berekeninge moet getoon word.

HANDELS- EN ANDER REKENINGE ONTVANGBAAR	BEDRAG
Netto handelsdebiteure	163 930
Debiteurekontrole (165 440 + 3 560 (178 + 3 382))	169 000
Voorsiening vir oninbare skuld (6 580 – 1 510 (metode van I/S))	(5 070)
Vooruitbetaalde uitgawes	3 450
SAID – Inkomstebelasting (41 000 – 35 000)	6 000
	173 380

KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE	BEDRAG
Bank (196 480 – 26 480 – 3 382)	166 618
Vervallende vaste deposito (396 480 – 196 480)	200 000
	366 618

BEHOUE INKOMSTE	BEDRAG
Behoue inkomste aan die begin van die jaar	494 885
Netto wins/verlies na belasting vir die jaar $\left(35\,000 \times \frac{72}{28} \right)$	90 000
Terugkoop van 13 650 aandele teen 3,50 bo gemiddelde	(47 775)
Dividende	(337 110)
Betaal	134 844
Aanbeveel	202 266
Behoue inkomste aan die einde van die jaar	200 000

HANDELS- EN ANDER BETAALBARE BEDRAE	BEDRAG
Handelskrediteure	312 400
Opgelope uitgawes	15 222
Inkomste vooruit ontvang	18 400
Aandeelhouders vir dividende	202 266
	548 288

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTAAT**[29 minute]****Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande SPEIRS BPK.**

- Party syfers is vir jou ingevul. Hierdie syfers is korrek.
- Enige berekening moet tussen hakies getoon word.

3.1 Voltooi die aantekening wat die versoening toon van wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegenereer.

Wins voor belasting (518 400 + 201 600)	720 000
Aansuiwering ten opsigte van:	423 600
Waardevermindering	103 600
Rente-uitgawe (316 250 + 3 750) $100\,000 \times [3 / 12 \times 15\%]$	320 000
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	1 143 600
Veranderinge in bedryfskapitaal	(78 400)
Toename / Afname in voorraad (260 000 – 140 000)	(120 000)
Toename / Afname in handels- en ander ontvangbare rekeninge <i>*balanseersyfer*</i>	134 600
Toename / Afname in handels- en ander betaalbare bedrae (426 420 + 580 – 520 000)	(93 000)
Kontant uit bedrywighede gegenereer	1 065 200

Voorraad	Handels- en ander betaalbare bedrae
Koste van verkope / Gemiddelde voorraad = 11 $(2\,200\,000 / 11 = 200\,000)$ $\frac{1}{2}(260\,000 + X) = 200\,000$ $X = 140\,000$	426 420 + 580 – 520 000
Waardevermindering	
3 683 600 + 1 440 000 – 320 000 – 4 700 000	

3.2 Bereken die verbandverhoging op 1 Februarie 2020.

$$5\,500\,000 \times 0.6 = 3\,300\,000$$

$$3\,300\,000 - (60\,000 \times 12) - 2\,880\,000 = 300\,000$$

Alternatiewe antwoord indien kandidaat 'n T-rekening opgestel het

Verband									
2020 Feb	29	Bank	KBJ	720 000	2019 Mrt	1	Saldo	a/b	3 300 000
				$60\,000 \times 12$					$5\,500\,000 \times 0.6$
	29	Saldo	a/d	2 880 000	2020 Feb	1	Bank	KOJ	300 000
				3 600 000					3 600 000
					Mrt	1	Saldo	a/b	2 880 000

3.3 3.3.1 Rente op verband betaal

Berekeninge: $31\,625 + 316\,250 - 27\,600$
Bedrag betaal: 320 275

3.3.2 Belasting betaal

Berekeninge: $7\,000 - 201\,600 - 9\,250$
Bedrag betaal: 203 850

3.4 Bereken die totale dividende betaal en verklaar vir die jaar.

Berekeninge:	
$450\,000 \times 20\text{ c}$	$= 90\,000$
$75\,000 + 450\,000$	$= 525\,000 \times 25\text{ c} = 131\,250$
	$= 221\,250$
Of: $720\,000 - 201\,600 - 297\,150 = 221\,250$	
Of: $1\,000\,000 + 518\,400 - 1\,297\,150 = 221\,250$	
Bedrag betaal en verklaar: 221 250	

3.5 Voltooi die kontantvloei uit finansieringsbedrywighede-afdeling van die kontantvloei-staat vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020.

KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSBEDRYWIGHEDE	Moenie bereken nie
Opbrengs op aandele uitgereik (R5 850 000 – 4 500 000)	1 350 000
Opbrengs op langtermynlenings en verband (100 000 + 300 000 sien 3.2)	400 000
Terugbetaling van lening	(720 000)

VRAAG 4 VERVAARDIGING EN BATEVERKOPE**[31 minute]**

Verwys na die Inligtingsboekie vir besonderhede aangaande FOOTI FOOTGEAR BPK.

Alle berekeninge moet in die berekeningsblokke getoon word om gedeeltelik punte te verdien.

- 4.1 Voltooi die aantekening vir tasbare bates soos dit in die Staat van Finansiële Posisie soos op 30 Junie 2020 sou verskyn het. Gebruik **inligting A** uit die Inligtingsboekie.

AANTEKENING 3: TASBARE BATES	VOERTUIG
Drawaarde op 1 Julie 2019	262 700
Kosprys	398 000
Opgehoopte waardevermindering	(135 300)
Bewegings	Moenie bereken nie
Byvoegings	-
Verkope teen drawaarde (141 000 – 63 450 – 17 625)	(59 925)
Waardevermindering (38 550 + 17 625)	(56 175)
Drawaarde op 1 Julie 2020	146 600
Kosprys	257 000
Opgehoopte waardevermindering	(110 400)

Verkope teen drawaarde	Waardevermindering
141 000 – 63 450 – 17 625	141 000 × 15% × 10 / 12 = 17 625
= 59 925	398 000 – 141 000 = 257 000 × 15% = 38 550
	Totale waardevermindering = 56 175

- 4.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die produksiekostestaat.

Aantekening: Grondstowwe**of**

Voorraad grondstowwe aan die begin van die jaar	746 829	749 579
Aankope (588 550 – 4 000)	584 550	584 550
Vraggeld op aankope	11 000	8 250
Voorraad grondstowwe aan einde van jaar (698 171 – 3 171)	(695 000)	(695 000)
	647 379	647 379

Geen metode indien vraggeld op verkope (R33 000) opgeteken is nie.

Aantekening: Fabrieksbo-koste

Indirekte arbeid $(294\,000 + (294\,000 \times 15\%))$ 44 100	338 100
Huur	256 000
Verbruiksgoedere $(17\,600 \times 60 / 40)$	26 400
Waardevermindering (uit aantekening 3)	56 175
Versekering	12 060
Water en elektrisiteit *balanseersyfer*	210 266
	899 001

Voorraadverliesinskrywing: Debiteer eindvoorraad. Krediteer handelsvoorraad. Maar ignoreer indien kandidate in fabrieksbokoste ingesluit het.

Huuruitgawe	Versekering
$(208\,000 - 16\,000) \times 4 / 3$	$11\,000 + 1\,000 + 60$

4.3 Voltooi die produksiekostestaat vir 30 Junie 2020.

Footi Footgear Bpk.:
Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2020

Primêre koste	1 623 699
Direkte materiaalkoste	647 379
Direkte arbeidskoste	976 320
Fabrieksbokoste	899 001
Totale vervaardigingskoste	2 522 700
Voorraad goedere-in-bewerking aan die begin van die jaar	20 000
	2 542 700
Goedere-in-bewerking aan die einde van die jaar	(292 700)
Totale produksiekoste van klaarprodukte	2 250 000

#	Berekening	Finale antwoord
Direkte arbeid	$R108\,000 \times 8 = 864\,000 + 8\,640 + 103\,680$	R976 320
Primêre koste	$647\,379 + \text{direkte arbeid (976 320)}$	R1 623 699
Totale vervaardigings-koste	Primêre koste + R899 001	R2 522 700
Goedere-in-bewerking – Einde	Totale vervaardigingskoste + 20 000 – Koste van klaarprodukte	R292 700
Koste van klaarprodukte	+ 2 000 000 Koste van verkope +840 000 Eindvoorraad – Beginvoorraad 590 000 $4\,200\,000 \times 100 / 210 = 2\,000\,000$	R2 250 000

- 4.4 Footi Footgear Bpk. uitkontrakteer hul aflewering van verkope aan FastCar en betaal self vir hierdie diens. Hulle oorweeg dit om eerder 'n bestuurder aan te stel en hul eie voertuig hiervoor te gebruik. Bespreek twee faktore wat oorweeg moet word voordat hulle 'n besluit neem.

• Interne bestuurder vs. uitkontraktering: Arbeidsprobleme (siek, koste van indiensneming, verlof)
• Slytasie vs. Uitkontraktering/Voertuiguitgawes/Brandstof/Onderhoudskoste
• Opleiding van voertuigbestuurders/ongelukke

moet interne bestuurder vs. uitkontraktering vergelyk

- 4.5 Vanweë 'n fabriekswerkerstaking is 'n groot hoeveelheid goedere-in-bewerking op die produksievloer gelaat. Hul huidige kontantvloei laat nie toe dat die bestuur lone verhoog nie. Verskaf een oplossing wat die fabriekswerkers dalk kan oorreed om terug te keer werk toe.

Aandele-aansporings
Werkomstandighede/werksure
Bied personeelkortings aan op voorraad wat hulle produseer/voorraad gee
Monetêre items/personeelvergoedings word nie aanvaar nie.

Totaal: 200 punte